

Allerheiligen/Allerzielen

Ik denk aan je

HOUVAST
OP SCHOOL

Serie B Thema 9

Bouwsteen: Ik denk aan je

Focus binnen de Kennisbasis: Transcendentie

Focus binnen Burgerschap: Kerndoelen 1, 2, 3, 12, 37, 38, 54, 55

Groep: 3-4

Duur: 45 minuten

LESOPBOUW

- Het verhaal over Allerzielen
- In het verhaal stappen door gesprek aan de hand van vragen.
- Op verhaal komen: Ik denk aan je

Bijlagen:

- Verhaal 'Twee Slagroomtaarten voor Opa'
- Vertelplaat

Zelf toevoegen:

Voor de kijktafel:

- voorwerpen of symbolen die te maken hebben met het thema 'dood', zie de lijst in deze bouwsteen.

Voor het ritueel:

- kleine steentjes
- kaars en lucifers

ELEMENT

Op Allerzielen wordt extra aandacht aan de overledene besteed.

INTRODUCTIE

We missen mensen die ons ontvallen zijn door hun overlijden. In de katholieke traditie houden we een relatie met mensen over de dood heen. Dit gaat verder dan alleen herinneren. Levenden en overledenen blijven op elkaar betrokken. Ieder jaar op Allerzielen worden in de katholieke kerk alle mensen opgenoemd die in het afgelopen jaar zijn overleden en waarvoor in kerk is gebeden. Na de dienst is voor hen een kruisje opgehangen in een gedachtenishoek of kapel. Alle mensen die in de kerk kwamen hebben in dat jaar voor hen gebeden. De familie krijgt op Allerzielen het kruisje mee naar huis. Dit is een ritueel in de katholieke kerk. Rituelen kunnen helpen intense ervaringen te verwerken. Dit kan bij vrolijke maar zeker ook bij verdrietige momenten zoals overlijden.

HET VERHAAL OVER ALLERZIELEN: TWEE SLAGROOMTAARTEN VOOR OPA

Vertel het verhaal en bekijk de vertelplaat

IN HET VERHAAL STAPPEN

Om in het verhaal te kunnen stappen en het te verkennen, stel vragen aan je groep.

- Verhelderingsvragen om na te gaan of ze het goed hebben gehoord.
- Ervaringsvragen om hun eigen ervaring aan de ervaring van de personages in het verhaal te verbinden.
- Levensbeschouwelijke vragen om het verhaal meer filosofisch te onderzoeken, te pelgrimeren door de woorden en een beetje tussen de regels te kruipen.

Tips bij het gesprek

Niet alle kinderen zullen herinneringen hebben aan een gestorven familielid. Wijs erop dat ze wel allemaal gestorven familieleden hebben, denk bijvoorbeeld aan de opa's en oma's van hun vader en moeder.

Verhelderingsvragen:

- Waarom is Benthe in de kerk?
- Wat doen ze in de kerk?
- Welke herinneringen heeft Benthe aan opa?

Ervaringsvragen:

- Ken jij mensen in jouw familie die zijn doodgegaan?
- Wordt er nog wel eens aan hen gedacht?
- Hoe merk je dat? (Denk hierbij een kaarsje voor iemand branden, een foto van iemand neerzetten, bloemen naar iemands graf brengen, enz.)
- Hoe voelt het om terug te denken aan mensen die er niet meer zijn?
- Wat kun je doen om de herinnering aan iemand levend te houden?

Levensbeschouwelijke vragen:

- Kan iemand na de dood toch nog een beetje bij je blijven?
  - Is het goed om aan iemand te blijven denken als iemand dood is? Zo ja/nee waarom?
  - Waar, denk je, dat je bent als je dood bent?
-

OP VERHAAL KOMEN 'IK DENK AAN JE'

Stap 1

Richt samen een kijktafel in met voorwerpen die passen bij het thema 'dood'. De voorwerpen die u zelf heeft meegebracht, kunnen door de leerlingen de komende dagen nog worden aangevuld.

- Bedek de tafel met een mooie lap stof. Liefst een paarse doek omdat dit de kleur is die in de traditie wordt gebruikt op Allerzielen.
- Mogelijke voorwerpen/symbolen: Bidprentje, Kruisje, Vlinder (rups transformeert in vlinder), Kaarsje (ter nagedachtenis aan de doden), Herfstbladeren of – bloemen, Wierook (wierook kringelt omhoog en neemt wensen en gebeden met zich mee), Voorwerpen of foto's die herinneren aan dierbare overledenen van uzelf of van de kinderen

Stap 2

- Vertel de leerlingen dat de kijktafel een plek is om terug te denken aan de mensen die ze kennen en die gestorven zijn.

- Geef elke leerling een steentje.
- Laat ze het steentje met aandacht in twee handen vasthouden.
- Maak het even helemaal stil en laat de leerlingen nadenken of er een speciaal iemand is aan wie ze willen denken, bijvoorbeeld een overleden opa of oma.
- Dit steentje is dan speciaal voor die persoon.
- Als ze niemand in het bijzonder willen/kunnen gedenken, kunnen ze denken aan alle familie die ze nooit hebben gekend, maar zonder wie zij er nooit waren geweest.
- Steek een kaarsje op de tafel aan en spreek bijvoorbeeld de volgende tekst uit:

Wij denken vandaag aan de familie die niet meer bij ons op aarde is. Nooit zullen we hen vergeten. In ons hart dragen wij hen met ons mee.

- Vervolgens mogen alle leerlingen een voor een naar voren komen om hun steentje neer te leggen op de kijktafel.
- Als leerlingen een specifiek familielid in hun hoofd hebben, mogen ze zijn of haar naam noemen.

Eventueel Extra:

(Prenten)boek over de dood, bijvoorbeeld:

- Bette Westera, *Een opa om nooit te vergeten*
- Max Velthuijs, *Kikker en het vogeltje*
- Martine van Nieuwenhuyzen, *Ik had je nog zoveel willen zeggen*

